

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Mgr. V. S.**, zastúpeného JUDr. J. D., DrSc., advokátom so sídlom v B., proti žalovaným **1/ plk. JUDr. J. S.**, zastúpenému Advokátskou kanceláriou R., s.r.o., so sídlom v B., **2/ M., o ochranu osobnosti a iné**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II, pod sp.zn. 10 C 322/2007, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 14. septembra 2011, sp.zn. 15 Co 84/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava II rozsudkom zo 7. mája 2009, č.k. 10 C 322/2007-278 zamietol žalobu voči žalovaným 1/ a 2/, žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému 1/ náhradu trov konania v sume 696,20 € na účet advokáta JUDr. V. G. do troch dní od jeho právoplatnosti, žalovanému 2/ náhradu trov konania nepriznal. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že nárok žalobcu na ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy nie je dôvodný. Poukázal na čl. 26 ods. 5, čl. 50 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, ustanovenie § 11, § 13 ods. 1, 2 a 3 Občianskeho zákonníka, § 8a ods. 1 Trestného poriadku, ako aj na Nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 38/2004 a uviedol, že predmetom ochrany všeobecného osobnostného práva ako jednotného práva je aj osobnosť každej fyzickej osoby a jeho identity. Po vykonanom dokazovaní mal za preukázané, že u žalovaného 1/ absentuje pasívna vecná legitimácia v konaní. Poukázal na ustálenú judikatúru, z ktorej vyplýva, že ak bol zásah do osobnostných práv spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou, či inou fyzickou osobou alebo aj štátom k realizácii činností týchto osôb či štátu, majú občianskoprávne sankcie postihnúť

práve tieto právnické, či fyzické osoby alebo štát, lebo im sa tento zásah prisudzuje. Iba vo výnimočnom prípade, t.j. keby išlo o vybočenie z realizácie činnosti právnickej, fyzickej osoby, či štátu, postihli by občianskoprávne sankcie priamo túto použitú osobu. Mal za to, že takýto prípad v prejednávanej veci nenastal. Pokiaľ ide o žalovaného 2/ uviedol, že aj tu absentuje pasívna legitímácia. Vyplýva to jednak z toho, že v danom prípade išlo o plnenie úloh orgánu verejnej moci, teda štátu a hoci žalovaný 2/ disponuje právnou subjektivitou, nebol žalobcom úplne, a teda ani správne označený. Poukázal na analógiu so zákonom č. 514/2003 Z.z. o náhrade škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu štátu, či jeho nesprávnym úradným postupom, ktorá sa používa v aplikačnej praxi súdov. Uviedol, že nemohol tento nedostatok odstrániť postupom podľa § 43 O.s.p., nakoľko ide o vecnú pasívnu legitímáciu, ktorá vyplýva z hmotného práva, a teda by žalobcovi neprípustne poskytol hmotnoprávne poučenie nad rámec § 5 O.s.p. Mal za to, že pasívna vecná legitímácia žalovaných 1/ a 2/ nevyplýva ani zo samotných tvrdení žalobcu a ním predložených, či označených dôkazov. Žalobca v spore nijako nepreukázal, že ním tvrdená ujma na jeho osobnostných právach bola spôsobená výlučne sporným výrokom žalovaného 1/ vysloveným na tlačovej konferencii 18. októbra 2004. Uviedol, že ním predložené dôkazy a tvrdenia v návrhu smerujú skôr k preukázaniu ujmy na jeho právach spôsobenej článkami v hromadných oznamovacích prostriedkoch. Po preskúmaní obsahu predmetných článkov zistil, že informácie v nich sú skreslené, prispôbosené spravodajskému účelu ich autorov, neobsahujú presnú citáciu výroku žalovaného 1/, hoci sa na ňu odvolávajú a sú značným spôsobom zavádzajúce. Poukázal tiež na to, že petit žaloby je absolútne nevykonateľný a nie je možné zaviazať žalovaného 1/ na povinnosť zverejniť obsah ospravedlnenia v tlači, nakoľko takúto povinnosť možno uložiť len vydavateľovi konkrétneho denníka. O náhrade trov konania rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcu rozsudkom zo 14. septembra 2011, sp.zn. 15 Co 84/2010 rozsudok súdu prvého stupňa voči žalovanému 1/ potvrdil, voči žalovanému 2/ napadnutý rozsudok zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému 1/ trovy odvolacieho konania v sume 308,54 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku k rukám jeho právnej zástupkyne. Dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné, pokiaľ ide o rozhodnutie voči žalovanému 2/, voči žalovanému 1/ odvolanie nepovažoval za dôvodné. Stotožnil sa s právnym záverom súdu prvého stupňa vo vzťahu k žalovanému 1/ a mal za to, že súd prvého stupňa vykonal dostatočné dokazovanie a z vykonaného dokazovania vyvodil aj

správny právny záver. Uviedol, že v konaní nebolo sporné, že inkriminované výroky urobil žalovaný 1/ na tlačovej konferencii ministerstva vnútra v postavení prvého viceprezidenta Policajného zboru Slovenskej republiky, v rámci plnenia svojich služobných povinností. Mal za to, že išlo o oficiálne vyhlásenie orgánu verejnej moci (štátneho orgánu), teda o plnenie jeho úloh, čo vzhľadom na obsah poskytnutej informácie vylučuje osobnú zodpovednosť žalovaného 1/ ako občana, a tým aj jeho pasívnu legitimáciu v spore. Nestotožnil sa s právnym záverom súdu prvého stupňa, pokiaľ ide o žalovaného 2/, v ktorom vyslovil, že nebolo povinnosťou súdu prvého stupňa odstraňovať vady podanej žaloby postupom podľa ustanovenia § 43 O.s.p. Dospel k záveru, že uplatnený nárok voči žalovanému 2/ je potrebné posudzovať podľa ustanovenia § 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu a jeho nesprávnym úradným postupom, čo naznačil aj súd prvého stupňa. Mal za to, že súd prvého stupňa v predmetnom konaní porušil svoju poučovaciu povinnosť, vyplývajúcu mu z ustanovenia § 100 ods. 1 O.s.p., keď účastníka neinformoval, ako sa na základe doteraz tvrdených a preukázaných skutočností javí právne posúdenie veci. Považoval za nesporné, že žalobca označil žalovaného 2/ ako Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Podľa jeho názoru bol súd povinný postarať sa v zmysle ustanovenia § 43 ods. 1 O.s.p. o opravu alebo doplnenie žaloby, aby v ňom bol označený účastník v súlade s ustanovením § 79 ods. 1 O.s.p. a § 3 zákona č. 514/2003 Z.z. Pokiaľ to tak nie je, je tým znemožnené príslušnému ústrednému orgánu, aby v konaní vystupoval v mene štátu. Tým, že súd prvého stupňa nevyzval žalobcu na odstránenie väd podania, pokiaľ ide o označenie žalovaného 2/, mal za to, že mu odňal možnosť konať pred súdom, a preto boli dané dôvody na zrušenie rozsudku súdu prvého stupňa vo vzťahu k žalovanému 2/. O trovách odvolacieho konania vo vzťahu k žalovanému 1/ rozhodol podľa ustanovenia § 224 ods. 1 O.s.p., v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal v celom rozsahu (proti všetkým jeho výrokom) dovolanie žalobca. Namietal, že vo vzťahu k žalovanému 1/ mu postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) a že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b) O.s.p). Vo vzťahu k žalovanému 2/ namietal, že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). K odňatiu možnosti konať pred súdom malo dôjsť podľa názoru žalobcu tým, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v časti žaloby voči žalovanému 1/ sa nezakladá na úplnom zistení skutkového stavu, pretože súd prvého stupňa nevykonal ním navrhnuté dôkazy.

Taktiež namietal, že súd prvého stupňa sa dopustil hodnotiacej nesprávnosti po vykonaní dôkazov, čím ho poškodil na jeho základnom práve na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj na práve na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Uviedol, že odvolací súd namiesto toho, aby sa zamerlal na podstatu jeho odvolania, o odvolaní rozhodol formálne, zdanlivo, keď sa vyhol posúdeniu skutkového stavu spojeného s nevykonaním dôkazov, aj právnej kvalifikácii nevykonania navrhnutých dôkazov pre rozhodnutie o pasívnej legitimácii žalovaného 1/. Rozhodnutie súdu prvého stupňa v časti, v ktorej označil výrok za absolútne nevykonateľný z dôvodu, že výlučne vydavateľ periodika (a nie tretia osoba) má možnosť (povinnosť) zverejniť v ním vydávanej tlači článok s určitým obsahom, označil za svojvoľný z dôvodu, že v nej neoznačil prameň práva, z ktorého pri tomto závere čerpal s následkom nesprávneho právneho posúdenia veci. Podotkol, že túto skutočnosť namietal v odvolaní, pričom odvolací súd sa tým vôbec nezaoberal. O rozhodnutí odvolacieho súdu voči žalovanému 2/ uviedol, že spočíva na atypickej forme nesprávneho právneho posúdenia veci. Mal za to, že výrok rozsudku týkajúci sa žalovaného 2/ je zdanlivo správny a že až z odôvodnenia je očividné, že odvolací súd svojim právnym názorom zaväzuje súd prvého stupňa k takému postupu podľa výroku odvolacieho rozsudku, ktorým žalobcu zbavuje prístupu k súdnej ochrane o uplatnenom nároku (s poukazom na ustanovenie § 226 O.s.p.). Zdôraznil, že uplatnil zodpovednosť za porušenie práv na ochranu svojej osobnosti s poukazom na ustanovenia Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti a nie ako to uviedol odvolací súd, aby sa konanie viedlo podľa § 514/2003 Z.z. V dôvodoch dovolania ďalej podrobne rozoberal skutkový a právny stav veci. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaní 1/ a 2/ sa k dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.).

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci.

Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V danom prípade dovolaním žalobcu je napadnutý **1/** potvrdzujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu, **2/** zrušujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu a **3/** výrok o trovách konania.

Ad 1/ V danom prípade dovolaním nie je napadnutý zmeňujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobcu proti tomuto výroku nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou zo závažných procesných väd vedúcich k vydaniu tzv. zmätočného rozhodnutia, ktoré zistenie by viedlo k záveru, že dovolanie je prípustné bez ohľadu na procesnú formu rozhodnutia odvolacieho súdu a spôsob jeho rozhodnutia, neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o prípad odňatia

možnosti účastníka pred súdom konať, o prípad nedostatku návrhu na začatie konania vo veciach, ktoré možno začať len na návrh, či o prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným).

Z vymenovaných procesných väd je v dovolaní výslovne namietaná vada konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., t.j. že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť pred ním konať.

Podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Žalobca namietal, že odňatiu možnosti konať pred súdom došlo tým, že súd prvého stupňa nevykoval ním navrhnuté dôkazy, čím ho poškodil na jeho základnom práve na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základnom práve na spravodlivý proces čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pričom súčasne uviedol, že voľné hodnotenie dôkazov nesiahá tak ďaleko, aby súd mohol odmietnuť vykonanie dôkazu, ktorý má potenciál preukázať žalobcom uplatnený nárok.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý

súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Pokiaľ žalobca odôvodnil svoje dovolanie tým, že súdy nesprávne vyhodnotili výsledky vykonaného dokazovania, dovolací súd poukazuje na to, že nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov nie je uvedené medzi prípustnými dôvodmi dovolania, ktoré sú vymedzené v ustanovení § 241 ods. 1 písm. a) až c) O.s.p. Pre tento záver svedčí i ustanovenie 243a ods.2, veta druhá O.s.p., ktoré upravuje, že dovolací súd nevykonáva dokazovanie. Dokazovanie je časťou občianskeho súdneho konania, v ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci.

Z § 132 O.s.p. vyplýva, že dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Pri uplatnení zásady voľného hodnotenia dôkazov súd v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi, ako má z hľadiska pravdivosti ten – ktorý dôkaz hodnotiť. Iba výnimočne zákon súdu ukladá určité obmedzenie pri hodnotení dôkazov (napr. § 133, § 134, § 135 O.s.p.). Ťažisko dokazovania je v konaní na súde prvého stupňa; skutkové závery tohto súdu je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 ods. 3 až 5 O.s.p.). Súd rozhodujúci o dovolaní nepreskúmava správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to už len z toho dôvodu, že v konaní o tomto opravnom prostriedku nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy; na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu totiž nemá možnosť dôkazy sám vykonávať (§ 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.). Keď najvyšší súd

nemôže vykonávať dokazovanie, tak nemôže iba na základe súdnych spisov preskúmať správnosť hodnotenia dôkazov súdom, lebo si nemôže pre svoje rozhodnutie zabezpečiť rovnaké podklady a predpoklady doplnením alebo zopakovaním dokazovania, aké mal súd, ktorý dôkazy hodnotil.

Pokiaľ dovolateľ dáva do súvislosti nesprávne hodnotenie dôkazov s nevykonaním ním navrhnutých dôkazov, ako bolo vyššie uvedené, rozhodnutiu súdu vo veci samej, musí predchádzať činnosť súdu zameraná na spoľahlivé zistenie skutkového stavu – dokazovanie zodpovedajúce garanciam spravodlivého súdneho konania v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru, najmä garanciam obsiahnutým v princípe rovnosti zbraní a práve na kontradiktórne konanie (I. ÚS 52/03).

Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy. Nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv žalobcu nie je ani postupom, ktorým by mu súd odňala možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O.s.p.). Ak však súd rozhodne, že navrhnuté dôkazy nevykoná, musí svoj postup odôvodniť (napr. preto, že sú pre vec nevýznamné alebo nadbytočné).

Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia k návrhom žalobcu na vykonanie ďalšieho dokazovania výsluchom ďalších svedkov uviedol, že nepovažuje za potrebné, hospodárne a ani účelné, aby vypočul všetkých žalobcom označených svedkov, pretože nemajú vzťah k meritu prejednávanej veci. Taktiež k námietke žalobcu, že súd nevypočutím všetkých ním navrhnutých svedkov nemá záujem na zistení materiálnej pravdy, uviedol, že zásada materiálnej pravdy sa v minulosti uplatňovala v právnych systémoch sovietskeho typu, ktorý je už prekonaný a súdy v súčasnosti rozhodujú len na základe skutkového stavu zisteného z vykonaného dokazovania (153 ods. 1 O.s.p). Nakoľko súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia vysvetlil, prečo žalobcom navrhnuté dôkazy nevykoná, nemožno jeho rozhodnutie považovať za neodôvodnené, svojvoľné a tým aj vybočujúce z rámca spravodlivého procesu.

K námietke žalobcu, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu trpí nepreskúmateľnosťou (arbitrárnosťou) a tým aj vadou konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) O.s.p., pretože odvolací súd sa nezaoberal jeho námietkou, že súd prvého stupňa, bez odkazu

na príslušný právny predpis v časti, v ktorej označil výrok za absolútne nevykonateľný z dôvodu, že výlučne vydavateľ periodika (a nie tretia osoba) má možnosť (povinnosť) zverejniť v ním vydávanej tlači článok s určitým obsahom, dovolací súd uvádza, že z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Pokiaľ však súdy nedostatočne odôvodnia svoje rozhodnutie, nedostatok takéhoto odôvodnenia zakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 237 písm. f) O.s.p.

Iná vada konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. c) O.s.p. je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Je právne relevantná, ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Z hľadiska dovolateľom tvrdenej existencie tzv. inej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) O.s.p. treba uviesť, že dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia o tomto dovolacom dôvode až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné (o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde).

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, ktorá skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Ústavný súd podľa konštantnej judikatúry (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) tiež vyslovil, že „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods.1 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.“

Podľa ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Odôvodnenie rozsudku musí mať náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. (§ 211 O.s.p.). Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vypoariadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozsudku je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť zároveň aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozsudok odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., je nepreskúmateľný.

Súd prvého stupňa sa v odôvodnení svojho rozsudku jasným a zrozumiteľným spôsobom vysporiadal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré boli pre jeho rozhodnutie podstatné a právne významné. Jeho skutkové a právne závery (s výkladom aplikovaných právnych predpisov) sú zrozumiteľné.

Odvolací súd svoje rozhodnutie taktiež riadne odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. (čoho sa žalobca v konaní domáhal, čo bolo predmetom odvolania žalobcu, ako sa k dovolaniu vyjadrili žalovaní 1/ a 2/, ktoré skutočnosti mal za preukázané, z akých dôkazov vychádzal, akými úvahami sa pri ich hodnotení riadil a ako vec právne posúdil). Uviedol, že sa stotožňuje s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa a dodal, že bez ohľadu na to, či tvrdený zásah do osobnostných práv žalobcu bol alebo nebol oprávnený, či bol alebo nebol spôsobilý prívodiť žalobcovi ujmu a do akej miery, bez ohľadu na to, či výrok vyslovený žalovaným 1/ bol alebo nebol difamačný, či znevažujúci, pravdivý, či nepravdivý, žalovaný 1/ ho vyslovil v rámci plnenia úloh polície a v rámci plnenia si svojich pracovných povinností, nakoľko v čase konania tlačovej konferencie bol prvým viceprezidentom Policajného zboru Slovenskej republiky. Odôvodnenie rozsudku

odvolacieho súdu v potvrdzujúcej časti obsahuje podľa názoru dovolacieho súdu dostatočné skutkové aj právne dôvody, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie vo veci dovolateľa a nemožno ho považovať za zrejme neodôvodnené a arbitrárne. Dôvody, na ktorých založil svoje rozhodnutie, nie sú podľa názoru dovolacieho súdu rozporné alebo svojvoľné. Odvolací súd v podstate prevzal skutkový stav ako ho ustálil súd prvého stupňa a stotožnil sa aj s jeho právnym názorom.

Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (II. ÚS 78/05). Nakoľko súd prvého stupňa žalobu voči žalovanému 1/ zamietol (a odvolací súd tento jeho výrok potvrdil) z dôvodu, že žalovaný 1/ nie je vo veci pasívne legitimovaný, posúdenie ostatných právnych otázok nebolo v prejednávanej veci dôležité.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dospel k názoru, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcu.

Z obsahu dovolania žalobcu vyplýva námietka, že rozhodnutie súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje

zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia žalobcu boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), žalobcom vytykaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Pokiaľ ide o námietku žalobcu spochybňujúcu úplnosť zistenia skutkového stavu veci, či nesprávnosť skutkových zistení, aj tu treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b) O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Vzhľadom k tomu dospel dovolací súd k záveru, že v tejto časti nie je daný dovolací dôvod v zmysle § 237 O.s.p.

Ad 2/ Žalobca napadol rozsudok odvolacieho súdu aj v časti, v ktorej odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie v tejto časti smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je síce súčasťou rozsudku odvolacieho súdu, má ale charakter uznesenia a tento charakter nestráca, i keď s meritórnym rozhodnutím vo veci súvisí a je do neho pojaté (§ 167 ods. 1 O.s.p.). Vzhľadom na túto povahu rozhodnutia odvolacieho súdu treba prípustnosť dovolania proti nemu smerujúceho posudzovať podľa ustanovení, ktoré vymedzujú, kedy je prípustné dovolanie proti uzneseniu (§ 239 O.s.p.).

Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je prípustné, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (viď § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska; dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (§ 239 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (viď § 239 ods. 2 O.s.p.).

Ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalečnom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením (§ 239 ods. 3 O.s.p.).

Nakoľko dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje niektorý zo znakov uvedených uznesení (v danom prípade rozhodnutím odvolacieho súdu bol zrušený rozsudok súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa žaloby voči žalovanému 2/), je zrejmé, že ide o prípad, v ktorom Občiansky súdny poriadok dovolanie podľa § 239 nepripúšťa. Keďže ani vo vzťahu k tomuto výroku nebola preukázaná procesná vada vyplývajúca z ustanovenia §237 O.s.p., nie je dovolanie ani v tejto časti procesne prípustné.

Z dovolania žalobcu ďalej vyplýva, že aj vo vzťahu k zrušujúcemu výroku odvolacieho súdu namietal skutočnosť, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Ako bolo už uvedené, nesprávne právne posúdenie veci ako dovolací dôvod by prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo). V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na to, že právny záver odvolacieho súdu, ktorým je pre súd prvého stupňa po zrušení rozhodnutia v zmysle § 226 O.s.p. viazaný, nie je vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Z uvedeného vyplýva, že dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. (§ 239 O.s.p.) nie je daný a keďže neboli zistené ani ďalšie dôvody uvedené v ustanovení § 237 O.s.p., dovolací súd dovolanie žalobcu v zmysle ustanovenia § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení

s ustanovením § 218 ods. 1 písm. c) O.s.p. ako smerujúce voči rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je procesne prípustné, odmietol.

Ad 3/ Rovnako v zmysle ustanovenia § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s ustanovením § 218 ods. 1 písm. c) O.s.p. dovolací súd odmietol aj dovolanie žalobcu smerujúce voči výroku rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania, nakoľko touto časťou dovolania napadnuté rozhodnutie má povahu uznesenia (§ 167 ods. 1 O.s.p.), prípustnosť dovolania proti nemu vylučuje ustanovenie § 239 ods. 3 O.s.p. a ani v tomto prípade dovolací súd nezistil, že by došlo k vade konania v zmysle § 237 písm. f) O.s.p.

V dovolacom konaní úspešným žalovaným 1/ a 2/ vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorí úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky im však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodali návrh na ich priznanie.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 1. marca 2012

JUDr. V. Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Dagmar Falbová